

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce caré publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la redac-
țiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 23 Septembre 1899.

Numérul 38.

Ce cerem noi.

Am publicat în numărul trecut răspunsul unui laic. Tot atunci am promis, că ne vom ocupa nițel cu răspunsul acela, presupunând, se înțelege, că părerile exprimate acolo sint imbrășoșate și din partea altora.

Trecând cu vederea unele pasaje din cari transpiră o specie de nepăsare față de sórtea clerului nostru, lăsând la o parte afirmările autorului, ca și când cei de la ocârmuirea dieceselor ar fi strigat prin articli nostri, ceea ce nu e adevărat, după aceea (laici), cari nu pot ajuta de cât cel mult cu proteste platonice, ne oprim la cuvintele, cu cari autorul își încheie răspunsul său și în cari ne întrebă, că ce a nume cerem de la laici.

Nouă ni-se pare, că am spus-o în mai multe rânduri, dar totuși ca să o scie și cei ce eventual o ar ignora, ca să nu se pótă escusa nime dintre cei interesați cu nesciința, le dăm din nou ocaziune, ca să cunoască, cari sint intențiunile noastre, ce cerem noi de la laici.

Noi cerem de la laici, ca ei să facă pentru biserică ceea ce pot și trebuie să facă fiii pentru mama lor. Cerem să facă și laicii nostri ceea ce au făcut și fac laicii catolici din cele alalte părți ale lumii pentru biserică, cari adecă se sfătuesc în diverse întruniri fie parohiale, fie diecesane

asupra situațiunei bisericesci, asupra stărei școlare, asupra diverselor cestiuni politice, cari ating biserică, și dacă biserică e periclitată în interesele sale, dacă ea e amenințată din partea vre unui inimic estern, sar în ajutoriul ei. Cerem să fie conduși și laicii nostri, de principiile de cari au fost conduși laicii catolici germâni, când cu vestitul Kulturkampf. Cerem să aibă și laicii nostri atâta alipire și zel pentru biserică și școlă, cât au laicii francezi, cari, dacă preotul lor pentru împlinirea oficiului său este espus șicanelor guvernului, dacă i-se detrage salariul, ei sint cari prin colecte benevole se îngrijesc de susținerea aceluia, care pentru binele lor, s'a espus periclului.

Și dacă e vorbă să venim la lucruri concrete, *cerem ca laicii împreună cu poporul credincios să îmbunătățescă starea materială miseră a clerului nostru*, pentru ca el să rămână și pe mai de parte al poporului, pentru ca guvernul, sau ori care străin să nu pótă afla teren potrivit pentru intențiunile sale. Cerem ca laicii să nu se retragă de la jertfele, cari câte o dată trebuie aduse în favorul bisericii, ci din contră să premergă cu esemplu bun.

Cerem ca laicii și cu toți împreună să sprijinim pe ilustrii nostri archierei în pozițiunea și resoluțiunile, ce le au luat față de plânuita autonomie a bisericii catolice din Ungaria. Dar despre procederea ulterioară în privința acésta,

credem că vom vorbi în numărul venitoriu.

Acestea le *cerem noi de la laici nu numai întru cât sint fii ai bisericii, ci și întru cât sint Români*, căci nu e vorbă numai de biserică, ci prin biserică e vorbă și de națiune.

N'are loc imputarea, că cei de la ocârmuirea dieceselor nu s'au interesat de sórtea materială a preoțiunei rurale, căci venitele lor nu le a permis, că dacă s'au interesat de laicime să se intereseze și de preoțiune. Fost-au mulți și de aceea, cari cu o abnegațiune eroică, și-au tras de la gură, ca să facă fundațiuni pentru stipendii, cari dacă s'ar fi făcut pentru ameliorarea situațiunei preoților, astăzi nu am fi în starea în carea ne aflăm. Biserica noastră „nu a luat de pe globan, ca să facă consilieri“ ori preoți avuți, ea a fost ca o mamă bună pentru toți, mai bine s'a lipsit pe sine, ca să aibă fii.

Nu ne spună unii, că ei ar face ori ce pentru biserică, dacă ar avé drepturi într'insa, căci vedându-le interesul ce l-au cam avut până acuma, ușor ne vine a crede, că pretestul acesta e numai un vël cu care ar dori să-și acopere nepăsarea. Celor alalți, cari întru adevăr se interesază de sórtea preoțiunei le spunem numai atâta, că până la sosirea unor timpuri mai bune, când avându-ne și noi autonomia se va puté da și lor cuvânt în afacerile

Feuilleton.

„Povestea unei coróne de otel“.

Soldatul rănit are nevoie de mângăere, cel slab de încurajare, ér cel vrednic așteptă laudă.

Domnitorul a avut nu numai o deosebită dragoste să mângăie pe răniți, dar mai ales și-a făcut obicei, pe timpul războiului, să mergă pe fie care zi prin spitale să vadă răniți.

Își iubia flăcăii, și l-se sfășia inima vedându-i perind, fără să le pótă ajuta. Și nu numai de Români, ci și de Ruși și chiar de Turci purta grije tot deo potrivă.

În spitalele noastre, de pe lângă Plevna, Turcii răniți aveau tot aceeași îngrijire ca și Români, mai ales că noi sintem din fire mai îngăduitori și mai buni cu sufletul, și apoi voiam să arétăm lumii, că nu sintem sălbateci cum se străduiau dușmanii să ne scótă nume. Multe rele ne-au spus Turcii după război, birfindu-ne ca dușmanii birniți, dar asta una ne-au lăsat-o curată ca sórele:

că ne-am purtat cu ei mai bine de cum au fost ei vrednici.

După fie care luptă, Domnitorul alerga la spitale, fie ziua, fie nópte, pe vreme bună ori pe viscol, ca să vadă cu ochii cum sint îngrijiți oștenii. Și erau vrednici de milă și de iubire bieții nostri băeți, că se bateau cu inimă. Ar fi fost vrednici să-i purtăm pe palme și să-i culcăm în sin, pe timpul războiului, dar nu era cu putință.

Se ducea pe la patură, întreba pe răniți ce dureri au, îi mângăia, le punea decorațiuni pe piept și ruga pe doctori să aibă în părintescă pază pe răniți. Ér oștenilor le creșea inima, vedând cum Domnul țării le pipăia rana, le desmerda fruntea ca o mamă copiilor ei și însuși le aducea păharul cu ceai, și însuși gusta dintăi din ceai cu lingurița și apoi îl da flăcăului.

Când vedea pe vr'unul într'un pat prea tare, porunceă să i-se aducă paie; aducea El însuși câte o plapomă și învêlea pe câte unul, le ajuta să se rădice și să-și pue érași capul pe perină. Și când mai dintru început, răniții se siliau să se ridice în pat, vedând pe Domnitor întrând, — că nu voiau, bieții, să stea culcați în fața Lui. — Ei îi opria:

„Nu te ridica, dragul meu“, zicea, „când sinteți sănătoși Mă ajutați voi pe Mine, ér acum trebuie să v'ajut Eu pe voi!“

Cu ast fei de Domn nu era lucru de minune că mergeau bieții la război ca la nuntă, cum zice Peneș Curcanul. Ér ce aveau oștenii pe inimă a spus-o așa de frumos o puț de dorobanț din Putna. Pe acest dorobanț l-a întrebat doctorul glumind: „Îa spune, prietine, e bun om Domnul Carol?“ Ér dorobanțul, dând din cap: „Bun dom'le doctor! Să-L ție Dumnezeu! Pentru un om ca El nu-ți pare rău că trăesci, dar nu-ți pare rău nici că mori!“

Vroind să cruțe sănătatea oștenilor, El se străduia să le înlesnescă viața, după cât îl lertău împrejurările. Nu vi le pot înșira toate înlesnirile acestea, dar vă spuî una ca să le judecați pe toate.

Prin șanțurile de dinaintea redutelor turcesci se schimba străjerii nostri diminéța. Turcii erau la o asvirlitură de băț și trăgeau spre flăcăi în vremea schimbării străjilor.

Bieții străjeri aveau grea viață. Nu e glimă să stai o nópte întrégă, pe viscol și pe plóie, sub ochii Turcilor.

Domnitorul într'o zi — pe vremea când plouase săptămâni de-arîndul — a găsit

materiale ale bisericii și în cele școlare, să se ridice de la iubirea această interesată a bisericii la o iubire mai perfectă, la iubirea amicală, cu alte cuvinte să ajute biserică pentru că pentru multele sale binefaceri pentru poporul român e demnă să fie ajutată. Să nu credă că preoții s'ar feri de idea, ca frații lor laici încă să participe la unele afaceri bisericesci. Nu! Biserica din contră dorește ca să le dea și lor teren de cultivat, a cărei dovadă eclatantă este, că își cere autonomia sa proprie.

Dacă în trecut laicii nu au putut participa la adunările și afacerile bisericesci, aceasta este de a se atribui împrejurării, că ei nu puteau fi chemați în mod legitim, căci biserica noastră e recunoscută ce e drept în legile țării, dar nu e recunoscută în forma aceea ca să participe în afacerile ei și laicii.

Cu acestea credem că ne am lămurit și ne am explicat că ce vrem noi de laicii noștri și acum nu ne rămâne alta de cât să vedem cum „stați la dispoziție în ceea ce pot și le stă în drept,“ ori cum am zice noi moralmente sînt obligați să facă.

Conferința episcopescă. Săptămâna trecută s'a ținut în palatul primățial din Pesta conferința episcopilor catolici. La această conferință au luat parte și arhierii noștri. Unul dintre obiectele conferinței acesteia a fost operatul comisiei de 27. În cauza autonomiei. Î. P. S. S. Mitropolitul a declarat în numele său și a episcopilor sufragani, că nu pot primi operatul comisiei, de ore ce biserica gr. cat. română nu poate fi contopită în autonomia catolică, ci trebuie să i-se deie o autonomie proprie și independentă.

Față cu protestul Mitropolitului au luat cuvîntul mai mulți episcopi, între cari în special cardinalul Schlauch a accentuat, că cestiunea nu aparține episcopatului, ci poate fi rezolvită numai de congres.

Di Mocsonyi și partidul național. În ziaristica noastră română și străină se comentează mult o scrisoare a dlui Mocsonyi adresată dlui Dr Rațiu prin luna Iunie. În hârtia această dl Mocsonyi declară, că n'a sosit încă timpul unei lupte parlamentare contra guvernului. Dsa cere ca fie care membru al partidului să țină cu tărie sufletescă la dogma politică, în înțelesul căreia partidul național — de și de fapt împiedecat în libera sa mișcare prin cunoscutele ordinațiuni ministeriale anticonstituționale, — de jure sustă și astăzi în întreaga sa organizațiune neștirbită. A pași a fără de cadrul impus de partid, este a comite o sinucidere politică, și asta pentru faptul, că „noi puterile de stat nu-i putem opune nici o rezistență activă, din contră nici puterea de stat nu poate să frângă rezistența noastră pasivă, — dacă sîntem bărbați. Puterea de stat ne poate opri a pași înainte, dar nu ne poate sili a da îndărăt... Astăzi deci parola luptei noastre naționale are să fie: *restitutio in integrum. Unica armă ne este rezistența pasivă*“.

Presa magiară în special a rămas înmărmurită la cetirea ei, acum mai ales, când dragostea magiară-română făcuse la banchetul de la Arad un pas înainte.

Din Bucovina. La părere furia persecuțiunii contra Românilor a trecut din Transilvania în Bucovina. Când și când ne mai aduc aminte puternici din Pesta, că nu și-au uitat de noi chiar cu totul. Ceea ce se petrece acum în Bucovina trece peste toate marginile.

Presidentul țării, Bourguignon, se zice, că din pricina că Românii au salutată foarte călduros anul trecut pe regele Carol în trecerea prin Cernăuți, a pornit contra lor o grozavă persecuțiune, sub titlul că s'iridentisți. Furia a fost îndreptată mai ales contra ziarului „Patria“ și a celor grupați în jurul ei. Un redactor al ziarului a fost espulsat, contra celui alalt e redactat deja ordinul de espulsare, folosirea colorilor noastre e pedepsită aspru, „Patria“ însăși a fost confiscată de nenumerate ori. Culmea s'a ajuns la 18 Aug. când o deputațiune numerosă sub conducerea Mitropolitului s'a prezentat la presidentul țării spre al ruga să înainteze Maestății Sale cu prilejul zilei natale, espresiunea sentimentelor de loialitate a Românilor. Răspundând acestor omagii, Bourguignon a aruncat în față preoțimei acuse de iridentism, și lipsa de patriotism.

Răspunsul acesta a turburat pe Românii bucovineni. În dată după aceea păr. Procopovici din Drăgoești a lansat un protest cătră preoții din districtul său. La protestul acela s'au alăturat acum și preoțimea din districtul Rădăuților, Vicov și Sucéva. În 4 Sept. s'a întrunit în Cernăuți deputați români bucovineni tot spre a protesta contra acestor acuse. Rezoluțiunea luată cu ocazia această are următorul cuprins:

„Deputați români întruniți în 4 Sept. a. c. au decis a enuncia următoarele:

„Discursul Presidentului țării adresat în ziua natală a Maestății Sale, Mitropolitului în prezența clerului ort-or., cuprinde o gravă inculpare în contra unei părți a preoțimei române pe cum și a familiilor acestora.

„Unei părți a preoțimei ort-or., române i-se impută direct lipsa adevăratului patriotism.

„Deputați români, conșcii de neclintita fidelitate a Românilor bucovineni cătră im-

corturile ambulantei pline de boțnavi. Erau tot străjeri din șanțuri. Multora le degerase picioarele așa de rău, că doctorii trebuiră să le spintece cismele, ca să le scotă picioarele din ele.

El i-a îmbărbătat și i-a mângăiat, apoi dete poruncă să se schimbe de aci înainte mai des străjile prin șanțuri.

Și s'au schimbat mai des, cu toate că printr'asta se sporise alergătura și grija oficerilor.

În toate scrisorile Sale, Domnitorul se plînge într'una de sorțea oștenilor, și nu era scrisoare în care să nu pomenescă de ei, cu tînguire și cu rupere de inimă. Și chiar când le mergea bine flăcăilor, El tot se plîngea, că „soldații Mei sufer grozav“ și-i lauda mereu și erăși îi plîngea. Asta e obiceiul inimii părinților, cari se tem și de umbră și de sora ce le-o face rău copiilor lor.

O dată, prin spitale, întrebând, după obicei, pe oșteni, ce le poftesce inima, că li se va da tot ce li se poate da în tabără, oștenii sficioși și mulțamiți cu puțin, îi răspunseră: Nimic, Măria Ta, avem de toate. Dar ieri colo câte unul a răspuns, că ar vră o țigară.

El nu s'a gândit la asta, căci nu fumază, și n'a zis nimic atunci, dar a scris fără preget în Bucuresci, și la vr'o câte va zile a sosit o mulțime de tutun trimis de Dămnă Elisabeta. Tutunul s'a împărțit celor de prin spitale, ca să le fie pe multă vreme: cât a rămas s'a împărțit flăcăilor din tabără.

Cine fumază pricepe ce bucurie a fost pe cei din spitale, avînd tutun: își mai

alungară uritul, se făcuseră mai vorbăreți și suferiau durerile mai în liniște.

Era un lucru de nimic, la urma urmei. Dar inima îngrijită și binevoitoare tocmai dintr'asta se cunoșce, că nu trece cu vederea, ba chiar pîndesce toate lucrurile fie cât de mici, cari pot face bucuria altora.

* * *

Eu n'am de gând să vă povestesc nici toate luptele, câte le-am purtat, nici pe rînd cum s'au întîmplat. Vă spun așa, când de ieri când de colo câte o luptă, cum îmi vine în minte.

De alt fel vrednicia oștenului nu s'arată numai în luptă și în mergerea spre peire, ci în multe altele. Îmi aduc aminte de o vrednicie a dorobanților, de care s'au mirat străinii. A nume: îndărătnicia cu care țineau să nu-și piardă pușca.

La pușcă țineau Românii mai mult de cât la viață. E adevărat că în războiul singurul sprijin al soldatului e arma, singura sa mîntuire, și de aceea o prețuesce așa de mult.

Dorobanții inse, erau peste măsură de îndărătnicii, când era vorba să-și dea pușca. Când căpitanul Crăcila a luat din mîna unui dorobanț pușca și a început să înainteze trăgînd, dorobanțul s'a ținut după căpitan, cu neîncădere și cu vedită măhnire. Dorobanțul a fost rănit; dar abia ținîndu-se, mergea înainte, să-și vadă sorțea pușcii. Er când a căzut căpitanul ucis, dorobanțul i-a smuls pușca și a căzut grămadă jos, dîndu-și sufletul. Voia să mără cu pușca în mână.

Răniții, cari își trageau sufletul, se tîrau după pușca lor, pe care o scăpaseră. Și cea mai grozavă durere a lor era, să-i ducă la ambulanță fără pușcă. Se împotriva să fie ridicați din locul unde căduseră, dacă n'aveau pușca în mână. Și, întinși pe targă, murind, ei să gâlceveau cu sanitarilor: aceștia cereau să lase pușca pe câmpie — căci îi împiedeca în umbletul lor — ori să le-o dea lor în spate. Răniții se împotriva, stringînd pușca în brațe; nu voiau nici măcar s'o pue alături de ei pe targă.

Cei ce se puteau tîri singuri până la ambulanță treceau întîi pe la comandant, ca să le dea în sēmă pușca. Voiau să fie sciut de toți, că ei n'au asvîrlit arma și că și-au făcut datoria. S'a întîmplat de multe ori că în corturile ambulantei sosia câte un soldat, așa de greu rănit, în cât cădea lungit și fără răsuflet la picioarele doctorului, și abia putînd să zică: „Uite pușca mea, domnule doctor“, muria gemînd. Er pe câmpul de luptă, când se întîmpla ca ai noștri să se retragă, fără să-și potă culege morții și răniții, cei căduți se rugau de cunoscuți ori prieteni lor cari erau teferi, să le lea pușcile: „du și pușca mea, și spune-i căpitanului a cui e, să nu credă că am lăsat-o în mîna Turcilor“. Era destul de jalnic lucru pentru ostașii cari se retrăgeau, să lase pe frații lor răniți pe câmpie, nesocotindu-le rugările să-i lea cu dîșii. Le făceau atîta bine, că le lua pușcile.

Și așa s'a făcut, că noi am pierdut în război puține pușci. „Trebuie să dau sēmă de ea, că e a stăpînirii“, zise la Vidin un soldat, care zăcea pe câmp, cu amîndouă

periū și dinastie, declară energic, că consideră alocuțiunea această a Preșidentului țării drept o vătămare gravă și în nici un chip justificabilă a sentimentelor sale celor mai leale și patriotice. El protestă cu toată tăria în contra unei astfel de supozițiuni.

„El își exprimă desaprobarrea și adinca lor părere de rău față de această atitudine a preșidentului țării și sînt necesități a recomanda viū tuturor Românilor de a transmite de azi înainte manifestațiunile lor de loialitate direct cancelariei imperiale de cabinet.

„În urmă își exprimă părerea de rău față de atitudinea Mitropolitului Arcadie, care a întrelăsat, atât în momentul în care s'a rostit acusa, cât și până în ziua de azi, a o respinge după cuviință și conform datoriilor sale“.

În 13 Septembrie s'a întrunit clubul român din parlamentul austriac și în 18 a. c. a fost o a doua întrunire. Între alte afaceri s'a discutat și situația politică din țară cauzată prin demersurile despotice ale preșidentului ei. Transpiră în public faima, că clubul român va fi nevoit în fața acestor șicane fără de sfârșit a părăsi majoritatea și a face o politică liberă, — ceea ce va se zică a înăspri și incurca și mai mult stările destul de turburate din Austria.

Nu se poate ca această stare de lucruri să mai dăinuiească mult. Românii vor birui și de astă dată. Fie ca această pășire energetică a lor pentru salvarea drepturilor călcate de guvernul țării, să ne servescă și nouă ca un indemn puternic pentru a ne păzi fie care postul și a ne îndeplini datoriunile, ce le reclamă națiunea de la fie care. —

Revistă politică.

Austria. Încercările de împăcare din Austria decurg, dar fără mari speranțe de a pute ajunge la isbândă. Pe Sâmbăta venitoare sînt convocate la sfătuire comună toate partidele. Dintre Nemți uni nici nu vrea să participe, ér cei ce vor participa la consfătuirea aceea convin cu toții în pretensiunea, ca ordonanțele de limbă să fie revocate, dacă se voesc pacea. În schimb ei se

mănile ciuntite din umeri, fără pușcă — I-o luaseră Turcii — și nu se plîngea de durerile peirii cari îl năpădeau, ci de lipsa puscii.

Ale lor nu și le perdeau, dar de ale Turcilor aduceau destule. Era mare vitejie pentru ei să smulgă pușca Turcului, și cel ce smulgea mai multe era mai cu vață în companie. Unii erau cuprinși de lăcomia să mîrgă în foc numai a nume ca să smulgă pușca turcescă și să le arete tovarășilor. Mare riset a fost la Smârdan, când un dorobanț s'a întors din luptă cu vr'o două zeci de fesuri. „Cum Dumnezeu le-ai adunat tu pe atâtea?“ l-a întreat un căpitan. „Mi-au luat pușca; și ca să nu zică știa, că nici n'am fost în foc, am adunat fesuri de turci morți, ca s'arăt c'am fost la peire“.

O dată, la Grivița, un căprar după ce s'a vădut fără pușcă, s'a repeđit la un ofițer turc, pe care-l vedu mai întâiu, și punându-i piedică l-a trînit și l-a sugrumat.

La apel căprarul n'avea pușcă, dar în schimb avea două revolve și peste brîu era încins cu o sabie de ofițer turcesc.

învoesc la crearea unei legi, carea să reguleze afacerea această. La revocarea ordonanțelor amintite se opun Cehi ori la cas când nu se vor opune, fac atari pretensiuni, pe cari nu le vor implini Nemți. Cehi cer anume, restabilirea dreptului de stat al coronei boheme și necondiționata egală îndreptărire a limbii în toate provinciile cehice. Pentru ajungerea acestui scop, ei prescriu următoarele mijloce: transformarea actualului guvern în altul, care să se razime pe o majoritate parlamentară autonomistă; aplicarea dreptății pentru toate popoarele pe toate terenele; egalitatea națională și cetățenească și lărgirea autonomiei regatelor și țărilor atât în administrație, cât și în legislativă.

Dacă guvernul se va opune acestor pretensiuni, atunci deputați Cehilor vor trece în opoziție și vor continua ei calea începută de Nemți.

Franța. Procurorul general băsându-se pe faptele din trecut ale anti-semiților, naționaliștilor și royaliștilor și-a înaintat acusa în contra acestora ca în contra unora, cari au conspirat în contra statului. Senatul, care pentru cazul de față s'a prefăcut în tribunal de stat, acusa împreună cu toate actele le a retrimis unei comisii critizătoare.

Apărători incriminaților pentru ca să-și scape clienți de pedepsele grele, ce ar trebui să le îndure, și-au escugetat un mijloc prin care ar pute ajunge la rezultatul dorit. Intenția lor este de a prolunga apărarea până la finea anului nelăsând senatului timp ca să pôtă vota speșele ce sînt împreunate cu espoziția din anul venitoriu. În modul acesta, pe lângă aceea că ar schimba mersul lucrurilor, sperază că în terțialitatea senatului, ce se va renoi în Ianuarie, vor câștiga mai mulți bărbați părtinitori ai clienților lor.

Sêrbia. Ascultarea martorilor în procesul contra radicalilor s'a terminat și vorbirile apărătorilor încă s'au finit.

Chipiurile și căciulele și le perdeau mai des. Era lesne să le cadă chipiul ori în vîlmășală, ori fiind asvirlit de câte un glonț, și nu era cuminte lucru să zăbovesc căutându-l. Mai ales în vîlmășagul luptei piept la piept, până să te plec după chipiū, dai vreme dușmanului să-ți sfărtime capul cu patul puscii. Perderea chipiului nici nu se băga în seamă.

S'a întimplat la al doilea atac al Griviței, că un soldat rănit la picior se dete de o parte și stînd pe un răzor s'a desculțat de-o cismă, ca să caute rana, apoi și de ceea alaltă, cređendu-se rănit la amîndouă picioarele. În vremea această Români fură împinși îndărăt. În grabă, soldatul n'a apucat să se încalțe și a început să fugă desculț. Acesta e singurul soldat care și-a pierdut în timpul luptei cismele, ér pățania lui rămase de vorbă, și toți cunosceau „locul unde și-a perdelă ala cismele“.

(Va urma.)

Pe zilele acestea se așteptă sentința. Apărători, cu excepțiunea celui a lui Knezevici, cu toți și-au dat silița într'acolo ca pe clienți lor să-i pună în lumina nevinovaților. Ba uni în decursul apărării au sulevat cestiunea, că ore chiar și când s'ar fi conspirat în contra lui Milan, conspirațiunea această puté s'ar numi crimă de lesamaestate, fiind că Milan nu e rege?

Austro-Ungaria și Rusia, ca unele, ce sînt interesate în treburile statelor din Balcani, au întervenit în mod indirect la guvernul din Belgrad, aducându-i aminte, că ele privesc cu viū interes la dezvoltarea lucrurilor din Sêrbia, și că pentru o eventuală imprudintă ce ar comite-o guvernul prin pedepsirea unor bărbați nevinovați ori pentru dictarea unor pedepse esorbitante nemeritate, singur guvernul trebuie să răspundă.

Uni vrea să scie, că în decursul pertractării ar fi eșit la ivelă unele planuri ascunse ale principelui de Muntenegru. Acesta adevă ar dori ca să împreune Muntenegru cu Sêrbia și delaturând familia Obrenovicescilor, să ajungă el pe tronul Sêrbiei. În modul acesta s'r esplica ușor părtinirea, ce o află la el radicali sêrbi, cari au fost fugit mai înainte dinaintea furiei lui Milan.

Belgiu. În fine îi va succede ministrului preșident belgian De Nayer ca să-și valideze voința sa prin primirea reformei dreptului electoral. Parlamentul a început desbaterea singuraticilor articuli ai noului statut și se sperază, că pe la jumătatea lui Octobrie se va termina desbaterea. Opoziția ce e drept i-și dă totă silița ca să împedec primirea, dar la scene de pe stradă, la turburări de ale poporului nu se va dimite. Deputații din Opoziție mai toți s'au însinuat la combaterea acestei reforme electorale, dar guvernul totuși sperază, că proiectul așa pe cum l'a modificat el va fi primit de majoritatea parlamentară, întrécă aceea opoziția și numai cu câte va voturi.

Transwaal. Locuitorii indigeni din Transwaal și-au dat răspunsul la pretensiunile Angliei. Ei persistă și mai de parte în punctul lor de vedere a nume de a da Uitlanderilor drepturi numai după o petrecere de 7 ani. Anglia din partea ei încă nu vre să cedeze. Ultimatul care are de cuget să-l trimită Burilor din Transwaal e mai gata și până atunci Anglezi le mai lasă timp de cugetare.

Dar împreună cu înaintarea timpului, în Anglia cresce și numărul celor ce voesc pacea. Mulți dintre Anglezi vedënd nedreptatea eventualului rășboi cu Transwaalul încep să agiteze, în direcțiunea, că cestiunea aceea să fie resolvată pe cale pacinică.

Germania, carea încă i-și are interesele sale în Transwaal a declarat că ea i-și va ocroti supuși săi și le va apăra interesele, dar față de părțile beligerante va observa o neutralitate perfectă.

Locuitori indigeni sînt gata la toate eventualitățile chiar și la rășboi, cu

atât mai virtuos, că vor fi ajutați de republica vecină, cu care deja din ani trecuți au încheiat un pact, în virtutea căruia, când unul dintre aceste două state ar fi atacat din partea unui inamic estern, cel alalt are să-i sară într'ajutoriu.

Correspondințe.

— 18/IX 1899.

Onorată Redacțiune!

Preoțimea gr. cat. dór nici când de la „Unire“ încóce n'a fost într'o stare mai critică, ca și cea de azi!

Între două rele mari stă, nedumerită cu sine însăși, că ore ce să facă, așteaptă sfat și ajutor binevoitor de la aceia, pentru cari această preoțime atâta a lucrat și jertfit!

Autonomia și ajutorul de stat resp. congrua ne împing și trag în toate părțile ademenindune inima și incurcândune mintea în cât stăm pe loc, ca și călătorul ostenit de drum și vremuri în noaptea neagră, ne mai găsindu-și drumul cătră pacinica-i casă!

Și cât de binevenită ni-ar fi o rază de lumină mântuitoare în învălmășeala noastră, acum baremi, până când zorile zilei se vor ivi și lumină sigură s'ar face!

Ni-s'a promis sinod arhiepiscopesc pe toamnă și promisiunea se va împlini, căci toamna s'a început, noi înse stăm nesiguri, nesciind în cătrău să apucăm și ce să facem, ca bine și nu rău să lucrăm. După atâta entusiasm curat și sfânt, isvorit din inimă însuflețite pentru binele bisericii noastre și a poporului nostru, ore să nu se aple nicăiri, la nime, pentru noi cuvinte dulci și de îmbărbătare?

Și Dómne, câte n'am făcut noi pentru alți, așa cum am fost și sintem, necăjiți și săraci, și acum părăsiți să fim tocmai de ai noștri?!

Conducătorii sinceri ai poporului în bine și rău, adeverați păstori sufletesci am ostenit cu cuvântul și fapta în mijlocul poporului, i-am susținut moralul, i-am îndemnat la entusiasm sfânt pentru cause binecuvântate, i-am făcut să jertfescă premergând noi cu exemplu, susținând în mare parte din puținul, cât îl avem: corporațiunii, societăți, reuniuni, instituțiuni, institute etc. și apoi spună fruntași noștri, cât am lucrat noi pentru susținerea cauzei naționale și cât am contribuit pentru înaintarea și întărirea acestei cauze, atât de sfinte și grele!

Câte adunări, câte hotărâri s'au făcut și adus cu concursul nostru! Și îndemnat'am poporul, ca primi lui sfătuitori, și poporul asculta, ca în necasurile lui să bată pe la ușile Românilor: advocați, medici, ingineri etc. ca pe la ai noștri, și să lase la o parte străini.

Noi ne-am împlinit datorița. Ceea ce eram dator să facem și am putut face am făcut, dar vai, acelu preot carele alt cum lucra! O scie această presa, o sciu prea bine laici noștri luminați, deci nu e de lipsă să o mai spun.

S'a întors înse „frunza pe baltă . . .“, preoțimea așteaptă acum să vadă cum și cu ce va fi ajutat din partea laicilor, pe cari până azi în atâtea feluri și atâta i-a ajutat?

Numai bunăvoință să fie, multe se pot face. E de lipsă înse să trecem cu vederea

— ca frații — unii greșelele celor alalt și în bună înțelegere, umăr la umăr să ne punem pe lucru cu fapta.

A trecut timpul imputărilor, căci apucându-ne de dispute, în vece n'am găta și prin recriminări reciproce cauza ar stagna — spre bucuria dușmanilor — și noi cu nimic n'am merge înainte.

E adevărat, că timpul „protestelor platonice“ a trecut și tocmai pentru aceea să începem o dată cu faptele.

Rătăcesc laici când cugetă că ei azi nu pot lucra, ci trebuie se stee de o parte ca simpli „privitori“. Pună-și înse mâna pe inimă și privescă conșciențioși la desastrul ce așteaptă preoțimea lor și prin preoțime și pe ei și apoi cu gând curat și inimă liniștită să ne spună dar, că ei *nimic* nu pot face pentru noi!

Atunci cu inima sfâșiată de durere și cu o tristă esperință mai mult spunându-le noi, ce ar fi trebuit să facă, vom resigna la prețiosul lor ajutor și ne vom ajuta noi pe noi, pe cum de atâtea ori am făcut-o până acum, dar vom însemna la . . . rēvaș.

frate mio.

Sfintirea bisericii din Bucium, tractul Almașului.

— 17 Sept. 1899.

Ziua de astăzi a fost adevărată serbătoare nu numai pentru locuitorii comunei Bucium, ci pentru întrăgă împrejurimea. Poporul acestei comune a avut rara fericire de a asista la actul sfintirii s. bisericii, ridicată din a lor pietate spre mărirea lui D-zău.

Pregătirile s'au făcut cu zile înainte. Delegatul Escelenței Sale, Rvs. Dr Vasile Hossu, însoțit de prof. de teologie Alesandru Ciura au fost întâmpinați Sâmbătă dimineața la stațiunea din Ciucea de o deputațiune constătoare din preoți în frunte cu protopopul tractual M. O. D. Vasile L. Pop și un frumos număr de poporenți. După rostirea vorbirii de bineventare și după luarea dejunului, și-au luat drumul spre comuna Bucium șasă trăsuri, în romantica regiune de sub pôlele Meseșului.

În satul Bogdana poporul eșise întru întâmpinarea celor sosiți cu prapori bisericii. La intrarea în sat, alătura portii de triumf învățătorul Labo a salutat de binevenire pe Rvs. domn delegat, ér de-a lungul satului drumul întreg era presărat cu flori și împodobit cu ramuri de margini, în vreme ce clopotele bisericii anunțau sosirea înaltului óspe.

Apropiindu-se de comuna Bucium învățătorul local T. Vlaicu însoțit de băieții de școlă au venit întru întâmpinarea trásurilor, pe cari le-a concomitat până la porta de triumf cu cântece naționale. Aici, în prezența unui public imens și-a rostit vorbirea de bineventare preotul local Maxim, mai apoi învățătorul Vlaicu. Mulțămind Rvs. Dr Hossu în cuvinte căldurose pentru iubirea și alipirea cu care a fost întâmpinat, declară, că aceste prea frumoșe manifestațiuni le consideră ca făcute la adresa Esc. Sale, a „celui ce m'a trimis pe mine“. Mulțimea erumpe în ovațiuni furtunoșe la rostirea numelui Escelenței Sale. De aici trásurile și-au luat drumul spre Meseș-Sân-Georgiú, adăpostindu-se în ospitala Casă a protopo-

pului tractual. La intrarea în comună, vorbirea de bineventare a ținut-o învățătorul Dobocan, în prezența poporului și a copiilor de școlă, cari aruncau buchete de flori în trásuri, ér la porta reședinței protopopesei a vorbit în numele poporului cantorul local Ilie Puie.

La órele 5¹/₂ s'a celebrat însératul, la care au luat parte cu toții. În ușa bisericii parochul local Ioan Negrean a bineventat în cuvinte emoționătoare pe delegatul mitropolitan, după care au intrat în biserică.

Biserica din Bucium este una, dintre cele mai frumoșe biserici, ce avem. Începută în 1867 s'a edificat cu esceptiunea turnului până în 1875; edificarea turnului s'a început în 1897 și s'a terminat în anul acesta, grație neobositului zél al protopopului tractual și a parochului Negrean, precum și a recóltei îmbelșugate, ce a avut poporațiunea în timpul din urmă. Spesele clădirii întrec suma de 16.000 fl.

Actual sfințirea s'a sevêșit Duminecă în 17 a l. c. A potificat Rvs. canonic Dr. V. Hossu cu asistința protopopului din Ortelec: Teodor Pop și a preoților Alesandru Mărincaș, Ioan Andrei, Florian Petran, Iuliu Truța, Eliseu Meseșan, Mateiu Moldovan, Ștefan Pop, Valeriu Papiriu și Alesandru Petran. —

În decursul serviciului divin 7 preoți din cei amintiți au servit în localul școlii maslu pentru peste 300 de bolnavi. A urmat sublimul act al sfințirii, cu rugăciunile lui înălțătoare de inimă, cu încunjurarea de trei ori a bisericii, stropirea zidurilor cu apă sfințită, și cetirea celor două spre zece evangeliu etc. după care a urmat s. liturgie.

După serviciul divin Rvs. pontificant a vorbit cătră popor. În curtea bisericii sub cerul liber s'a improvisat o catedră. De pe această catedră oratorul a adus cuvinte de laudă și mulțămire protopopului tractual, preoțimei și poporului, cari cu toți au contribuit la ridicarea acestui frumos monument de pietate întru mărirea lui Dumnezeu și implórá binecuvântarea ceriului peste toți aceia cari au jertfit pentru ridicarea sfintei zidiri bisericesci. Își eprimă dorința ferbinte de a puté concomita pe Esc. Sa la consacrarea bisericii atunci când și iconostasul, care de present lipsește, va fi deplin terminat. M. O. D. Vasile L. Pop, protopopul tractual îi mulțămesc pentru toate, mulțămesc poporului, care din a lui sudóre a dat ce a putut și el pentru mărirea numelui lui D-zău, și îmbărbătează mulțimea să continue, să facă onórea deplină, terminând și iconostasul, ce resteză.

Ambele vorbiri au avut efect asupra mulțimei. Ochii tuturor erau ațintiți asupra vorbitorilor și la sfârșit strigăte de „să trăescă“ isbuceniră ca din tr'un singur glas din 7—8 mi de piepturi.

După serviciul divin Rvs. canonic s'a retras în casa Dr.-ului Farkas, unde a primit delegațiunea poporului din Bucium în frunte cu preoți Negrean și Maxim, delegațiunea coloniei magiare în frunte cu preotul reformat etc.

A urmat banchetul cu seria de toaste de la Maestatea Sa și Esc. Sa Mitropolitul până la — „maestatea sa poporul“.

A fost o idee fórte fericită, ca după terminarea vizitelor pe la inteligenți, Rvs. delegat a cercetat în locuințele lor și pe cei mai de frunte ómeni din popor. Începând

cu curatorul primar Miron Ciupe, a cercetat pe cei alții curatori bisericesci și pe mulți alți țărani fruntași, cu tragere de inimă pentru înflorirea sfintei biserici. I-a cercetat în locuințele lor, le-a mulțămît în numele Esc. Sale pentru dragostea cu care au jertfit din avutul lor pentru ridicarea s. biserici, și a implorat binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lor. Era un tablou de tot emoționător: delegatul Esc. Sale, în locuințele umile ale țărănilor, era mișcătoare de inimă bucuria nespūsă ce se reoglinda pe fețele lor pentru cinstea, ce li sa dat. Efectul moral al acestor visite e mai pe sus de orî ce îndoielă. Poporul de rînd a aflat nespūsă mîngăere, cînd vedea, cā fapta lui cea bună e lăudată; cā după atâtea jertfe i-se dă și lui în schimb un cuvînt de căldă mulțămîtă.

În acest sens visita delegatului mitropolitan a avut efect îndoit, și repetirea acestor fel de visite n'ar pute de căt să consolideze din ce în ce mai mult alipirea poporului cătră mai mari lui bisericesci.

Raportor.

†

Prof. Ciriaco B. Groze.

Joi la orele 12¹/₂, din zi, s'a stins în brațele minorenilor și nemîngăiaților sîi fi profesorul gimnasial *Ciriaco B. Groze*. Prin mórtea lui gimnasiul nostru perde pe unul dintre cei mai conștientoși profesori, care 27 ani de-a rîndul și-a sacrificat puterile sale pentru luminarea și instruirea elevilor sîi; — profesorii pierd în el pe un coleg iubit, pe un caracter întreg și solid; ér elevii pe un dascăl neobosit și drept.

Grea și anevoioasă e cariera de profesor, mai bine o știu acésta, cei ce sînt nevoiți să muncescă pe acest teren. Adurmitul în Domnul își ținea de sfîntă datorință ași implini oficiul sîu cu cea mai mare conștientositate. Nici o dată profesorul Groze nu absentă de la postul sîu, de căt împiedecat de grele motive, și cel mai greu motiv pentru el a fost tot de una numai morbul. Cu aceeași diligență prelegea azi, cu aceeași mîne, pururea călăuzit de sfîntenia datorinței și a oficiului sîu.

Răspundă numeroșii sîi elevi din tre-cutii 27 ani, dacā, — abstrăgînd de la césurile de indispoziție ce i-le pricinuia bóla, — n'a fost repausatul pentru ei tot de una ca un bun părinte, care pe lângă instrucția necesară, le da și binevoitoare sfaturi?

Dar acum el s'a stîns, ca o lumină ce se sfârșește; a adurmit lin, ca cel obosit de greutatea muncii; a închis ochii spre al redeschide în o viață fericită și fără dureri...

Odihnescă, în pace!

Prof. Groze s'a născut la 10 Octombrie 1847 în comuna Cacova din comitatul Alba inf. A studiat normele la Aiud, a continuat la Blaș, unde la an. 1868 a depus maturitatea ca primul între conșcolarii sîi. După absolvarea gimnasiului a intrat la teologie, ascultând cursul I în Blaș, ér al II—IV la Sf. Barbara din Viena. Reîntors a casă la 24 August 1872 e denumit profesor la gimnasiu și la 1878 e întărit de profesor ordinar din filologia clasică. Mai târziu, după introducerea legii pentru școlile medii e recunoscut de atare și din partea guvernului. La anul 1875 se căsătorește

cu Raveca Candit, pe care o pierde după 11 ani, lăsându-i grija alor 3 fi: 2 fetițe și 1 băiet. Tot în anul 1875 e chirotonit și de preot. După mórtea soției sale funcționează cătî va ani ca prefect în Internatul Vancean de băieți. Pentru meritele sale căștigate ca profesor, prefect, asesor la forul matrimonial și la esactorat, e numit la an. 1892 camarar papal de onóre. Profesor neobosit cum era, pentru el limba latină era studiul cel mai predilect. Programele gimnasiului nostru, chiar și cea mai de pe urmă, cuprind feluritele sale studii din constituția romană și din istoria literaturii latine.

Începutul anului scol. 1899—1900 îl găsește bolnav și el nu póte să țină nici măcar o órá cu elevii sîi. Bóla care nu iértă îl lovește cu putere și'l ține la pat, și la 21 crt. móre în brațele fiilor sîi pe cari atât de mult i-a iubit și cari pierd în el singurul lor sprijin pe acésta lume.

Imediat după mórtea sa corpul profesoral adunat în conferință, decide între altele ca pentru perpetuarea memoriei lui să se deschidă o colectă în loc de cunună, și din acésta să se facă un fond, din ale cărui venituri să se premieze un elev de pe cl. VII—VIII, care va face cel mai mare spor în limba latină.

Azi dimineța Rvdss. Dn director gimnasial, împreună cu 8 profesori au celebrat o s. liturgie pentru repausul sufletului adurmitului în Domnul. La s. liturgie a asistat întregă tinerimea gimnasială.

Pe cînd aceste rînduri sînt sub tipar tristul conduct trece pe stradele Blașului ducînd spre eternul repaus trupul rece al adurmitului. Blașul întreg, toți elevii d la școlile de aci, tóte corpurile profesionale, inteligința totă petrec pe cel ieșit din mijlocul nostru.

La serviciul funebru ținut în biserica catedrală ieau parte 6 preoți și pontifică directorul gimnasial canonicul Iosif Hossu. Prof. Aron Deac róstesece un preafrumos cuvînt funebru. La grópă alt coleg de al sîi prof. Alesiu Viciu șpune un mișcător și dureros cuvînt de adio în numele corpului profesoral, și studentul de cl. VIII Ioan Dicu în numele elevilor gimnasiali.

Fie partea lui cu dreptii în viața de veci!

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Sămbătă dimineța Escelența Sa Mitropolitul s'a întors din Budapesta, și Miercuri în 20 a ordinar întru diacon, ér Duminecă în 24 crt. va chirotoni întru preot pe clericul abs. *Iumin Brut Micu*, canc. mitrop. destinat de admin. paroch. în Feneșul sās. distr. protop. al Clușului.

Din Diecesa de Lugos. Duminecă în 17 crt. au fost promovați în noușle stale Rvdissimii canonici *Petru Pop*, *Ben. Densușan* și *Ioan Boros*.

Întru mărirea lui Dumnezeu. *Văsilică Bonțas* și soția sa *Ona Sabo* din Marca în Sălagiu, au dăruiit sfintei biserici un ornat preotesc, în preț de 85 fl., au pus la dispoziția sf. bisericii 50 fl. și cu alți 50 a făcut o fundațiune votivală. Murind apoi soțul, văduva a mai dăruiit sf. biserici încă 20 fl. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă cu darurile sale ceresci! *Ioan Popiliu*, preot gr.-cat.

Mănăstirea din Prislop. Restaurînduse Mănăstirea din Prislop, de administrator al ei a fost dispus Păr. Partenie Birlea, care a și fost instalat în oficiul sîu în ziua de 19 Sept. n. prin vicariul Hategului Rvdss. D. Nicolaș Nestor. Administratorul pe lângă ținerea cotidiană a serviciului divin mai are oficiul de a instrua tineri, cari vor avé să devină cantori. Dee Dl ca prin zelul noului administrator acésta s. Mănăstire să se ridice

din noș la prestigiul, ce-l avea odinioară întru propagarea moravurilor bune.

Români la Roma. La 4 Octombrie n. se va începe la Roma congresul orientaliștilor, care ține 12 zile. La acest congres s'au anunțat până acum peste 600 persoane, între cari numeroși Români, ca Urechia, Tocilescu, Manu, Kalinderu, Erbiceanu, Ionescu, Vulcan, Speranță, Bianu, Virg. Popescu ș. a. Unsprezece Români s'au anunțat să țină și comunicațiuni. În fruntea comitetului orgazător stă Angelo de Gubernatis. Cu acésta ocaziune bētrănul Urechia a emis un apel, spre a se colecta suma necesară, pentru cumpărarea unei corone de bronz, care se va depune pe columna traiană. Apelul a aflat răsuneț. „Timpul” scrie, cā coróna comandată este expusă în vitrina unui magazin din Bucuresci. Ea se alcătuesce din două ramuri, una de stejar și alta de laur, legate printr'o panglică pe care se află inscripția: *Divului Nerva Traian, fundator Daciei, Români, ospetii Romei, 1899 Octombrie*. În mijlocul coronei e marca României, ér pe frunze sunt gravate numele principalilor Domni ai României.

Fundațiune nouă. Dl adv. *George Popescu* din Turda a depus la Preav. Consistoriū din Blaș 10 acții Arieșana ca fundat. pentru biserica din Jucul infer.

De la Reuniunea învățătorilor. Vineri în 22 crt. s'a ținut I adunare generală a Reun. învățătorilor archidieceșani. La ședințele adunării acesteia de abia au luat parte vre-o 40 învățători. Dintre străini a participat inspectorul școlastic din comitatul Alba-infer. Dr Szabó Mihály. În numărul viitor vom publica un raport amănunțat.

Constituire. Societatea de lectură a studenților de la gimnasul sup. gr. cat. din Blaș, intrunindu-se în ședința constitutivă din 21 Sep. n. a. e. și-a ales pe anul școl. 1899/900, următorii comitet: Președinte: *Octavian Popa*, secretar: *Ioan Agărbicean*, bibliotecar: *Iulian Aldica*, conrolor: *Ioan Hossu*, toți studenți din clasa VIII gimn. Notar: *Ambrosiu Metea*, vice-bibliotecar: *Emiliū Pop*, cassar: *Iosif Bogdan*, toți din cl. VII gimn. ér membri în comisiunea criticătoare: *Ioan Christian*, *Octavian Florea*, și *Eugen Rus*, cl. VIII. gimn; *Niculae Ciura*, *Ștefan Pop* și *Virgil Secoșan* stud, cl VII. gimn.

Avis. Pentru dobândirea știpendiilor din fundațiunea Köszegly se escrie concurs cu termin până la finea lui Septembrie st. n. Pot concurge iuriști și studenți gimnasiali de origine nobili români din Maramurș. La recourse sînt a se alătura carte de botez, atestat despre origine nobilă și română și testimoniul din anul scol. trecut. Recursele intitulate cătră comitat sînt a se trimite la subscrișul. M. Sighet la 21 Sept. 1899. T. Bud vicariul Maramurșului.

Rectificare. În nrul trecut al foii nóstre între scirile zilei s'a fost pus, cā Dș. Ana Baboici a fost denumită învățătoare la școla gr. cat. din Lugos, pe cînd în realitate numele nu este Baboici, ci Baboiu. Tot atunci s'a zis, cā Ill. Sa Dr. Demetriū Radu va consacra biserica din Siget, pe cînd numele adevărat e Liget. În fine în numărul 36 al foii nóstre a rămas afară nota, cā foia „Inbire frătescă” e prelucrată din l. francesă.

Neoclog. Din Sibiu se anunță mórtea dnei *Ioana Bădilă n. Moldovan*, întimplată la 20 crt. în al 46 an al etății și 26 al căsătoriei cu dl Ioan Bădilă jude de tribunal. Repausata a lăsat Asociațiunii casele sale din Sibiu și 10000 fl., scrisuri fonc. în total cel puțin 35 mii fl. spre a se întemeia un internat pentru studenții universitari români fără deosebire de confesiune, de la universitatea din Cluș. A mai lăsat pentru casa națională 1000 fl. și Reun. femeilor române din Sibiu 500 fl.

În veci amintirea ei!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui
Andrei Murășan.

(Continuare.)

Lipsa de însuflețire, de entuziasm în nēmul său îl face să desprecieze. Își revocă trecutul măreț al poporului său, însuflețesc prin el și dă exemple tinerelor mlădite. S'ar pute zice cu drept cuvint, că în trecut a trăit și s'a entuziasmat; în presinte a suferit și a îndemnat; în viitor a sperat.

„El măresce un timp — zice Aron Densușan, — la care nu ne mai putem întorce. De căderea națiunii nu este vina ei. Injuria timpurilor, tirănia asociată a poporilor conlocuitoare și marginase, invidia, ura eredită, asupra unor fii ai aceluiași popor, care subjugase o dată lumea, etă, ce ne-a îmbrăncit pe noi. Dacă poetul vede generațiunea decădută, acesta n'a cauzat-o generațiunea, ci a moștenit-o de la părinții săi. Fără îndoelă sînt mai vinovați părinții, cari sufer a fi călcați în pulbere, de cât fiii, cari s'au născut și crescut în pulbere, din care este cu neputință a te înălța și a te scutura de o dată.“¹⁾

Cele mai perfecte și mai frumoase poezii ale sale din acest timp sînt: Glasul unui Român, O privire de pe Carpați și Un suspin.

În Glasul unui Român se revoltă vedënd, că Creatorul scie despre un verme, dar despre un popor nu scie, cum se sbuciumă și amăresce; apoi chiamă eroii din trecut, să mărturisescă, că nu s'au invrednicit de atâtea rele, ce cercă strănepoții:

Ești voi umbre morțe, eroii gintei mele,
Și dați dovezi la lume, ce atât va innegrit!
Strigați în gura mare, că voi de atâte rele,
Ce cercă strănepoții, nu v'ați vinovați!

Apoi încheie cu convingerea, că Românul nu pere nici o dată:

De tace omenimea, va da glas stîncă 'n munte,
Și apele un vuit, prin ton nepomenit.
Nu mai e timp s'apue un gen, ce a mers
în frunte

La totă năvălirea, ce țara a copleșit.

Nu mai e timp s'apue un gen sfîmos în lume,
Nutrit prin o minune, din dăși provenitoriū,
A căruia mărire, virtute și renume
Pusea sub picioare p'a lumii domnitori!

Nu mai e timp s'apue o viață strălucită,
Ce-a, dat în zeii de secolii din sinul său eroii!
De-a și supus-o sôrtea de a fi nefericită;
Resare-l inșe stăua și scapă din nevoi!

În O privire de pe Carpați, în această voce desperată a Casandrei, cum o numesce Aron Densușan, vedënd poetul pericolele și intrigile, ce amenințau poporul român cu perire, începe întâiu în ton puternic și plin de amărăciune mai până la desperare:

La voi mai am speranță, copaci dedați c'o sôrte
La care vă impinse Osmanul cel păgân!
Subt voi în timpuri grele, în ora cea de morțe,
Se recoriau străbunii, ca și 'n al mamei sin!

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

¹⁾ »Cercetări Literare« vol. I. pag. 127—128.

Fagi înclinați de zile, voi martori câte rele
Trecură peste țară, a cărei pompă ați fost!
Preziceți-mi în taină, mai vin furtune grele
Pe fiii vechei Rome, mai ceru-vă adăpost?

Furtunoși au trebuit să mai fie anii aceia, când speranța poetului se concentrează în aceea, că de va veni un ocean gigantic, care să amenințe cu perire esistența nēmului său, el să recurgă la adăpostul copacilor dedați cu vijeliile timpurilor, și așa fiind că pe aceia nu-l va pute smulge, și nēmul său va afla mântuirea la umbra acelor!

Un suspin asemenea dovedesce profunditatea talentului său poetic; dovedesce tot o dată, că durerile și suspinele lui au fost aceleași, cari au fost și ale națiunii române; dovedesce, că el a luat și a voit și în viitor să lea parte cu ai săi la bine și la rău, la bucurie și la tristetă, la fericire și la necasuri.

Din poeziile sale pline de zel și spirit național, se vede destul de clar, că el a nisuit a face tôte câte pôte face un Român pentru binele și fericirea poporului său.

* * *

În poeziile sale din timpul acesta aflăm și câte va traducerii din scriitorii germăni, cum sînt: Viața la câmpșila grădină din Herder, Conținerea de gustarea amorului fizic în junie și a fară de căsătorie, Împăratul și archimandritul, ambele din Bürger și Tăranul persian cu pomele din Nicolai.

Din acestea vom lăsa să urmeze aci conținutul Tăranului persian cu pomele, așa pe cum îl schițeză însuși poetul lui George Bariț.

Un om sêrac avea numai o grădină și în aceea un pom, care aducea fructe frumoase în tot ținutul. Un vecin prietin bun, îi dă sfatul, ca să-și cumpere o corfiță și să ducă pome de acelea tocmă la curtea șachului Persiei, căci își va lua plata înzecit. O face omul sêrac; șachului îi plăcură pomele. Pe când aștepta acum bietul grădinar, ea să-i dea ceva, vine șachul încunjurat de toți ministri, tocmă în salonul acela, unde se afla el așteptând rêsplata ostenelei. Dar din întâmplare vede între ministrii regelui un pitic atât de diform, în cât pe bietul om îl umflă risul. Dar a pățit-o, căci piticul era ministrul afacerilor de interne, și-l infundă într'o prinsore, unde ședu până în vara viitoare, când regele întrebând după pome de acelea, află totă istoria nefericitului. Deci îl chemă și-l întrebă, ce poftesce pentru pome și pentru timpul petrecut în prinsore. Tăranul rêsponse: Măestate! să-mi dai un topor, puțină sare, și un alcoran. Cu toporul să tai rădăcina pomului, cu sarea să o presăr, că nu cum va să mai rêsară, și pe alcoran să mă jur, că nēm de nēmul meu, nu va mai veni cu pome la curtea din Ispahan.

În traduceriile lui Murășan pe lângă celea din poezii clasici germăni, cum este Schiller, Herder și Bürger, aflăm și traduceri din poezii de a dōna mănă, ca Ramler și Nicolai.

Din împrejurarea această G. B. Duică vre, să constate, că lui Murășan i-a lipsit

gustul artistic, alt cum nu traducea și din poezii germăni necunoscuți.¹⁾

Noi inșe rêspondem cu Branisce, că Murășan n'a avut de cuget, ca să dea pe românesce traducerii de artă, nici n'a avut de scop, ca să facă la noi cunoscută literatura germăna, ci el a tradus numai piese de acelea, cari mai mult au convenit cu spiritul lui și cu acela al timpului.²⁾

Peste tot Andrei Murășan a căutat în traducerii mângăiere sufletului său sdrobot și desamăgit prin valorile schimbăcioase ale politiceii. Cu valoarea artistică și absolută nici nu s'a frămîntat, căci nu acela i-a fost scopul dînsului. Chiar pentru aceea în traducerile sale, nu trebuie să căutăm, și nici nu putem căuta arta, și nici raportul dintre original și traducere, căci traducerea lui este mai mult o imitațiune a originalului, de cât traducere luată în sensul strict al cuvîntului.

V.

Culmea.

Scrie 15 Maiu 1848 și Resunetul. Analisa Resunetului. Vulcan și Densușan despre Resunet. Compararea marșurilor: Odă la ostirea romăna, Deșteptarea Romăniei și Resunetul. Datul Resunetului. Melodia lui. Murășan fugă la Ploesci. Fragmente din o epistolă către Bariț. Reintorcerea la Brașov. Fragmente din altă epistolă tot către Bariț. Murășan nu primesc redactarea Gazetei Transilvaniei. Poesia lui Murășan în 1849.

Provedința divină n'a lăsat mult, ca să tot suspine poetul cu poporul său dimpreună; a trimis o rază de lumină, ca să lumineze calea, pe care trebuie să pășescă, sosi anul glorios 1848 cu evenimentele lui sguduitoare și pe laureatul nostru poet îl vedem dimpreună cu George Bariț, splendid ca o stea luminosă, carea își revarsă razele sale în întunerecul unei nopți adînci, îl vedem și pe el ca un factor principal, puternic al rêscolei naționale, și devotat cu totul sîntei cause naționale.

Evenimentele mărețe din acest an, adunările naționale și bravura Romănilor umplu sufletul poetului ars și desperat până aci, cu speranță, cu curaj. Adunarea de pe „Câmpul libertății“ scote din lira poetului vers de bucurie și de sêrbătore și scrie frumoasa poesie: 15 Maiu 1848. Cine nu cunoșce, cine n'a cântat versurile pline de bucurie:

Acosta e ziua, în care Românul
Pătruns de chemarea spiritului său,
Își scutură jugul impus de păgănu,
Ce n'avu nici lege, nici chiar Dumnezeu!

De azi libertatea și amorea frătescă
În peptul națiunii romăne vor fi,
În cât strănepotul, sciind s'o mărască,
Prin faptele sale etern va înflori.

(Va urma.)

Prof. Ioan Raț.

¹⁾ G. B. Duică: Revistă literară. Art. XIX. Tribuna 1888 Nr. 179.

²⁾ Branisce op. cit. pag. 23.

Christos ori Muhamed.

Istorisire de călătorie
de
Carol May.

(Continuare.)

Ea mătura peste pod, cât omului îi cânta, să se țină bine, dacă nu voia, să fie prăbușit. Barca sbura pe aripile vintrelor celor mici înaintea furtunii, acum sus, acum jos în adâncimea văii de talazuri. Întunecase așa de tare, cât abia se putea, să se vadă până la cinci-șase pași.

„Charley, mergi în caiută!“ mă sfătui căpitanul într-o pauză, în care furtuna păru a răsufla.

„Rămân aci pe pod,“ îi răspusei.

„Te va mătura de pe pod!“

„Mă leg de catarg.“

„Nebunie! Îți poruncesc, și dta ai, să ascuți. Marș de aci în jos!“

Acum mă și luară doi matroși, unul de drépta și cel alalt de stînga. Fiesce care din mâinile lor avea un diametru cât ale mele amîndouă. Mă duseră la scară, mă împinseră la vale și închiseră ușa preste mine. În vreme ce toți marinarii erau cuprinși pe pod, eu ședeam acum singur singurel și aușiam, cum furia elementelor se frîngea de păreții subțiri. Marea sufla și șuera, zuzuia și vîjeia, urla și vuia, cât despre toate acestea își pote face inchipuire numai acela, care a trecut prin ele. Naea ne pocnia în toate inchiaturile. Tunetul lovia, pîraia și durduia neîncetat, și fulgerele păreau, ca și cum ar alerga unul după altul, ca să oprască corabia.

Minutele mi-se păreau săptămîni și pătrarele de oră ani. Credeam, că nu pot suferi singurătatea acésta aci în spațul cel îngust. După două ori trei ore vîntul părea a mai slăbi, și acum se pogori Turnerstick la mine. El era ud ca peșcele și părea, că vine de-a dreptul din adâncimea mării. Dară fața îi strălucia de bucurie.

„Tote sînt bune,“ îmi zise rîdînd. „Courser“-ul meu face onore numelui său și trece prin valuri ca un adevărat fugariu.“

„Așa dară nu avem nici o cauză de a ne teme?“

„Nici cea mai mică cauză. Am avut parte de câte va talazuri, asta e tot. A fost numai o furtuniță. Adevărat că mi-a căutat, să fiu cu mare grije, căci abaterea de la direcție nu a putut, să se impedece. Ne aflăm între Cap Tenlada și Cap de Fer și ușor putem fi mînași spre adâncimile de la Galita. Vîntul s'a întors; el suflă de cătră sud-sud-vest, și așa voi îndrepta cărma la o parte, ca așa după puțină să nu ne leșim din curs. Furtuna nu mai ține mult; ea a fost numai o furtună cu tunete, carea a adus puțină apă. Preste două ore voi fi érá aci, pentru ca să bea un grog, care poți, să-l ferbi pe sama mea și pe a dtale.“

Se duse érá pe pod. O furtuniță? Omul meu se esprima întru adevăr în chip forte modest. Dară el avu dreptate. Când trecuse vremea statorită de dinsul, vîntul se sălbatică a elementelor încetă; tunetele amuțiră, și vîntul sufla drept și fără de intervaluri tot din un punct. Turnerstick se întorse, ca să bea grogul său, și-mi permise, să mă urc éráși pe pod.

Aci firește că privesc că priveștea era de totu-lui tot diferită de cea din nopțile de mai

înainte. Cerul era încă și acuma învălît în nori negri, și tot așa de negre se păreau și valurile, cari isbindu-se se ridicău pe păreții năii la deal, pentru ca să împroșce pe pod spuma sa fosforescentă. Da, furtuna trecuse, dară marea urma a turba. Jumătate din ómenii năii putu, să se pogore în nae, érá cealaltă jumătate rămase pe pod; dară toți drept remunerare pentru oboséla primiră porție dublă de rum. Turnerstick cel credincios datorinței sale încă rămase pe pod; eu nu puteam, să folosesc nimica, și de aceea după câtă va vreme mă pogorîi éráși în caiută, să mă culc.

Când mă treziră, mi-se părea, ca și cum aș fi durmit numai o oră. Dară ziua sosise, și când mă urcăi pe pod, vedui de-asupra mea cerul senin de diminéță și jur împrejur o mare aprópe de tot liniștită.

„Am învins primejdia și urmău éráși cursul nostru,“ zise Turnerstick. „Dară mă îndoesc, că toate năile vor fi fost așa de norocóse ca a noastră. De aceea am îndreptat cărma spre Galita și Fratelli, ca să vedem, nu cum va s'a icuit vre o nae între stîncile de acolo.“

Cât de norocos a fost acest gând uman al lui, avu, să se dovedéscă deja după abia două ore. Pe vremea acésta signală adecă omul din capul dinainte al năii un vrac. Ne îndreptarăm telescopurile spre el, și căpitanul porunci tot de o dată, ca naea să se îndrepte spre el, și să se arunce plumbul. El aréță adâncime de noué zeci de fire așa, că se dovedi, că ar fi fost lucru primejdios a se apropia încă și mai tare de vrac. Acesta se ivia din mare ca un corp întunecos de forma treiunghiului. Nu se vedea nici urmă de catarguri. De altmintrea eram prea de parte. cât chiar și cu telescopurile să putem descoperi pe vrac vre un om. Turnerstick porunci cu toate acestea, să se slobodă jos luntrea cea mare, trimise într'insa vîslarii de lipsă sub comanda cărmaciului, și eu primi permisiunea, să mă duc cu el.

Cu cât ne apropiam mai tare de vrac, cu atăta îl puteam vedé mai cu de-amîntul. Acuma aflarăm, că el e partea dinainte a unei năii, a cărei parte de mijloc și din apoi era sub apă. Catargurile și tot aparatul de vîntrele le măturase furtuna de pe nae. Lemnul vîntrelei celei în trei cornuri încă era frânt.

„Ce fel de nae a putut, să fie?“ întrebăi pe cărmaciul.

„Asta n'o pote spune nimenia,“ îmi răspuse. „Doră se vede numai jumătate din încovăitura de dinainte și prăjina vîntrelei. O vom afla în dată, căci se vede, că sînt ómenii pe ea.“

Da, erau ómenii pe ea. Prin telescop puteam, să-l număr: erau numai trei. Ei ne vedură venind și ne făcură neîncetat semne cu mâinile. Încovoitura se ivia din apă așa de tare, cât se vedea numele năii cel aplicat pe ea. Cât de mare îmi fu surprinderea, când cetii un nume dublu, adecă cu litere latine mari „Le vent“ și cu litere arabe „El hava“. Asta era așa dară brigga tunisană, carea părăsise Marseilla pentru noi prea de timpuriu. Și preste câte va clipite mi-se schimbă surprinderea în bucurie; îmi cădu o pétră de pe inimă, căci unul din cei trei ómenii se suise călare pe prăjina vîntrelei cea de dinainte năii, ca să-l vedem mai iute, și omul acesta era Musulmanul și

atentatorul nostru, pe carele îl socotiserăm mort. În clipa acésta îi tertăi toate, toate, căci noi acum nu eram ucigași și puteam, să dormim cu consciință liniștită.

Spre norocire frîngerea valurilor nu era mare, și așa reușirăm fără de greutate mare, să ducem luntrea lângă vrac. Apa ajungea până la gaura, ce ducea în lăuntru năii; de aceea ne-a fost cu neputință, să pătrundem în lăuntru năii, pentru ca să mîntuim ore ce de acolo. Ne căută, să ne mîrginim la scăparea celor trei ómenii.

Ce se petrecea în lăuntru Musulmanului, eu nu putui, să ved. El se făcu, ca și cum nu m'ar cunósce, ba mai mult, se purta așa, ca și cum eu nici nu aș exista. Așa, pe cum ședea acuma în luntre înaintea mea, cu ciórecii și peptariul udate, seména în chipul cel mai desevarșit cu omul acela, pe carele-l veduserăm urcând scara briggel. El schimbă câte va cuvinte șoptite cu cei alalți doi soți ai săi, și după aceea priviră aceștia la mine pe furia, dară cu ochi cercetători. Cărmaciul le îndreptă într'aceea câte va întrebări, primi înse numai un răspuns mornăit, care nici eu nu-l putui pricepe. Ce mă privesc pe mine, mă hotărîi, ca de o cam dată să tac și să ved, cum se va purta Musulmanul meu.

Ori cine pote, să-și inchipuéscă bucuria lui Turnerstick, când vedu, pe cine i-am adus.

„Charley,“ îmi strigă în răpire, „acuma toate sînt bune. Mișelul nu mi-se va mai aréta nóptea prin vis acuma, după ce îl ved ziua. De cum va profetul lui i-a scăpat din naufragiu, fie lăudat. Allah il allah, pre-tudindenia Allah!“

Firește că scăpaților le-a căutat, să ne dea acum deslușiri cu privire la persoanele sale și la naea sa. Turnerstick le puse întrebările în chipul său obișnuit, dară primi tot numai răspunsul „non comprendre“ și „no capire“. Se vedu deci silit, să-mi cedeze mie locul investigatoriului. Cei doi matroși îmi spuseră, că sînt Tunisanii, dară grăiau o limbă arabă așa de rea, cât îi socotii de Grecii și afară de aceea și de ómenii de nimic cari aveau motive de a ascunde adevărul, ori doră i-a înduplecat Moslimul, să o facă acésta. Îmi spuseră numele întreprindătoriului din Tunis, a căruia a fost naea, și-mi istorisiră și chipul, în care perise. După cum îmi spunea el, căpitanul se vede a fi fost un om incapabil; dară mie îmi vinea, să am alte bănueli. Mi-se păré a nume, că aci se tractéază de un naufragiu de bună voe făcut cu scopul de a dobîndi suma cea mare, pe care fuse asigurată naea; dară furtuna, carea întervenise, făcuse din lucrul acesta de șagă un lucru serios așa cât din toți ómenii năii au scăpat numai acești trei.

„Și cine e omul acesta, despre care până acum nu ați grăit de loc?“ întrebăi pe cei doi despre Moslimul nostru.

„Nu scim,“ îmi răspuseră.

„Trebuie, să o știți, dacă a călătorit cu voi!“

„Nu. Noi nu-l cunóschem, căci el a fost călătoriu și a grăit numai cum căpitanul.“

„Dară voi totuși ați aușit, cu l-a numit căpitanul?“

„A zis tot numai sahib¹⁾ cătră el.“

(Va urma.)

¹⁾ Prietin, domn.

Economie.

Economiele și mierea albinelor.

Articolul acesta vi-l consacrez d-v. dnelor economese. cari sînteți ingerii căminului casnic. Aveți dorința ca toți copiii d-v. să vă fie sănătoși? Vreți să fiți mântuite de toate aceste miserii ce vă chinuesc existența și fac să suferă pe aceia, cari vă înconjură?

Vreți ca copilașii să vă fie fericiți; dór numai pentru densii trăiți și nu le refusați nici o dată ceea ce trebuie să-i întărească și să-i îmbărbăteze. Nu faceți ca multe alte mame care își resfățază copiii dându-le zaharicale.

Șcitiți că zăharul este zamă de sfeclă și că sfecla este prin ea însăși grea de mistuit ... de aceea nu este de mirare că băieții copilași nutriți cu zăhar să aibă indigestiuni de zăhar.

Acastă zamă de sfeclă din care se fabrică o cantitate enormă de zaharicale mai mult sau mai puțin nesănătoase, fermentează în stomachul lor în tocmai pe cum ar fermenta într'un lin. Câte disordine sînt atunci drept consecința acestui nutriment. Vedeți pe bieteles ființe palide și suferinde; azi îi dor dinții (mulți rămân știrbi la 20 ani), mâne îi dore capul, într'o altă zi stomacul și așa mai de parte.

Mamele n'ar trebui să dea nici o dată copiilor lor zaharicale. Cu toate acestea lor le place tot ce este dulce. Satisfaceți-le gustul acesta de lăcomie dându-le miere în loc de zăhar. Dați-le în fiesce care diminuează câte o ceșculiță de lapte îndulcit cu miere.

După câte va săptămîni duse cu acest regim, veți vedea pe copii căpătînd o înfățișare plină de sănătate și devenind puternici și viguroși.

Părinții dar nu trebuie să refuze copiilor lor mierea, după care acestia sînt atât de pofticioși, căci acest nutriment delicios îi întărește, îi preservează de numeroase bôle și le procură pe cel mai bun dintre toate bunurile a nume: sănătatea.

Intr'adevăr este un fapt dovedit că nutrimentul vegetal este incomparabil mai igienic și că efectul tratării prin flori simple este foarte eficace. Mierea înse este suculea a tot ce e mai delicat la flori; ea este culesă de albine în momentul când plînta se găsește în plîntărea ei de sevă. Mierea este dar un extract vegetal foarte puternic concentrat, care conține sub un mic volum nu numai proprietățile unei singure sau al mai multor plînte; ea un ceaiu ordinar sau vre o beutură siruposă; ei participă la proprietățile tuturor plîntelor pe cari le vizitează albina și ea trebuie să viziteze o cantitate considerabilă ca să adune numai un singur kilogram din acest nectar prețios.

Acastă miere este dar în adevăr, fără exagerare, un medicament compus din miile de sucule de flori și prin urmare nu este de nici o mirare faptul constat, că ea produce atâtea efecte asupra sănătății, atât ca aliment cât și ca beutură, er usul obișnuit al mierei trebuie să fie un brevet de viață lungă.

Pentru om, mierea este un aliment de o valoare foarte mare. E o greșelă foarte mare dacă se crede că mierea ar fi bună numai în casuri de bôle. Ea este mai folositoare pentru a preîntîmpina bôlele de cât pentru a le vindeca și prin urmare ea se recomandă atât celor sănătoși cât și celor bolnavi. Fiind prin ea însăși eminamente digestivă, mierea mai ajută prin proprietățile pe cari le conține și la digestiunea altor alimente; prin acest fapt ea ușurează somnul care este odihnierea corpului și a spiritului.

Să lăndăm foarte mult, dar această bogată substanță alimentară, pentru ca copiii noștri, bătrînii noștri, femeile noastre, mai cu samă lumea de prin orașe care are atîta lipsă de elemente constituante, să lea zilnic miere în loc de zăhar în cafeaua lor cu lapte, în ceaiul lor, în cafeaua lor neagră; mulți amatori sînt satisfăcuți. Admiteți miera la mesele vóstre cu același titlu ca

perele sau brînzeturile. Înainte de a vă duce la culcare luați o lingură de miere și veți visa visuri de aur.

Mierea pe lângă că este un aliment sănătos de primul ordin, apoi mai este și o beutură plăcută și binefăcătoare, a cărei consistență principală este hidromelul care era atât de apreciat în vremea veche în Germania și în Galia și care este și astăzi încă foarte răspîndit în Rusia și în Polonia.

Ca remediu mierea este esențialmente hepatică și digestivă; rēcēla particulară pe care o conține se unesece cu aciditațiile gastrice ca să atâte și să favorizeze digestiunea. Ea își exercită de asemenea virtuțile ei antiseptice. Dar acțiunea ei fiziologică cea mai importantă se îndeplinește asupra ficatului unde se consumă toate principiile zaharose pe cari le conține, cari intră apoi în sînge pentru a se oxida de ei și să producă căldură. Ea exercită o acțiune binefăcătoare asupra intestinelor, asupra rinichilor, asupra bîșiceii, prin proprietățile ei laxative și diuretice.

Luată regulat pe felioare de pîne mierea ușurează foarte mult pe oficioși.

Contra bôlelor gâtlegiului se fac gargarisme excelente cu apă de jaleș fiertă și o linguriță de miere, plus una de oțet de fică care ceașcă.

Bîșicele gurei copiilor se vindecă la întrebuintarea mierei adăugită cu puțină piatră aeră sau cu borax. În timpul dentițiunii mamele pot freca gingiile copilașilor cu tinctură de șofran amestecată cu miere.

Mierea vindecă degerăturile; ea lucrează mai repede și mai sigur de cât toate cataplasmele asupra bubelor. la bôlele rinichilor și la durerile rebele de șele.

Vreți dar să conservați sănătatea întregii familii? Vreți să vă scăpați de micile miserii? Faceți o bună proviziune de miere ca s'o întrebuintați în toate chipurile, căci mierea este bună la ori ce ocașii. O bună economă trebuie să aibă neapărat ulcica ei cu miere, în tocmai ca și o olă cu unt.

Dar pentru că mierea să aibă eficacitate; trebuie să fie pură, naturală, mierea aceea pe care o culeg albinele de pe plante și flori. Feriți-vă de alt fel de unele mieri străine a căror origine nimeni nu v'o pôte garanta.

Ca și vinul natural, mierea naturală variază în gust, în colóre, în miros, în proprietățile sale igienice, după plantele cari o produc, după natura solului, după aședarea locului, după climă și după anotimpuri. Mierea pură se cristalizează.

În fine o miere bună trebuie să provină de la un apicultor îngrijitor și progresist care o extrage în mod curat cu ajutorul unui instrument centrifugal numit melo-extractor.

După aceste considerațiuni bunele economese vor pricepe, că nu trebuie să se prea scumpescă la preț când cumpără miere.

Multe persoane consumă astăzi mierea în faguri, care se servește pe masă la desert în forme de tăblițe.

Mierea curată se pôte păstra ani întregi în borcane sau în alte vase hermetice închise și ținute într'un loc uscat și rece.

Pentru unele usuri ale ei, dacă se voesece a se lichefia mierea într'un destul ca să fie pusă în apă caldă. Dacă s'ar încălzi de a dreptul la foc, mierea și-ar pierde aroma.

O miere care fermentează trebuie de asemenea să se fêrbă în apă cu borcan cu tot și curățită de spumă.

În fine consumatorii de miere, dacă au o grădină frumoasă și un locșor favorabil, ar face mai bine să se intereseze de a dreptul de crescerea albinelor, căci în cazul acesta e tot de una sigur de a avea o miere curată și ireproșabilă.

(Amicul progresului român.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blaș:**

G. Coșbuc: **Războiul nostru pentru neatinare**, ed. III. Bucuresci, edit. C. Sfetea, XVIII+287. pag. prețul 50 cr.

G. Coșbuc: **Povestea unei corone de oțel**, Bucuresci, edit. C. Sfetea, XVII+260. cu o mulțime de ilustrații, prețul 75 cr.

Recomandăm cu totă căldura cetitorilor noștri aceste două cărți cari povestesc într'o limbă admirabilă și descriu cu o plasticitate de neajuns vitejiile armatei române și a regelui său, în compania de la 1877—1878.

„Lumina satelor“ revista populară, a unui mare comitet de învățători și preoți. Apare o dată pe lună în Tirgu-Jiu sub conducerea dlor L. Arjocianu și G. Dumitrescu-Bumbesci. Nro 2—3 are un foarte variat cuprins potrivit pentru popor. O observare dlor din redacție: Revista e „a unui mare număr de preoți“ și cu toate acestea la pag. 46 se publică „Călătoria popii.“ Dacă scopul revistei e moralizarea poporului și în legătură ridicarea vașei preoților și învățătorilor, ca a unora, cari muncesc atîta pentru țerani, — credem, că cu tot respectul datorit dlui Speranță, lucrări de felul acesteia să nu se mai publice.

„Istoria diecesei gr. cat. de Oradea-mare“ de Dr Ioan Ardeleanu. partea I și II-a se află spre vîndare la auctorul. Oradea-mare, Nagy-magyar utcaz gôr. kath. elemi iskola. Partea I. 80 cr., partea II. 60 cr., ambele 1 fl. 40 cr., 10 cr. porto, pentru teologi și învățători sau pedagogi cu 1 fl. 10 cr. ambele părți.

Posta Redacțiunii. Dr I. A. Până acum nu am dispus de timp, ca să pôte fi revădită.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.

(43) 1—1

Licitațiune minuendă.

La 29 Octobre n. a. c. la 1 oră d. a. se va ține în comuna Juriul de Câmpie — M. Or, posta Kolozs, gara Virágos Völgy — licitațiune minuendă pentru edificarea școlii conf. gr. cat.

Prețul de strigare fl. 2482.66 cr. — Doritorii de a licita vor avea a depune un radiu de 10%. — Planul, preliminarul și unele condițiuni de licitare se pot vedea ori și când la oficial parochial local.

Oficial parochial.

(44) 1—1

Alexandru Prohaszka

dentist din Budapesta. în tour-ul ce face prin Transilvania, a sosit la *Dicsb.-Sz.-Márton*, în hotelul „Os-Budavár“, unde dă consultațiuni în toate zilele.

Celor ce sufer de dinți le recomandăm, se profite de ocașiunea binevenită și să îi cerceteze.